Silvija Seres

Profil i Teknisk Ukeblad Oktober 2015

Silvija Seres er travel. Hun sjonglerer flere krevende styreverv, er President i Polyteknisk Forening, investor og rådgiver. Fritiden går til å inspirere grundere til å satse stort, og til å være med familien sin, mannen og fire barn på to, fire, seks og åtte år.

Spørsmål om hvordan hun får tid og energi til alt sammen faller naturlig bort når hun begynner å snakke. Fordi hun vet hva hun gjør og hun brenner for det.

Vi er blitt mette

Seres kom til Norge som 18-åring fra et land som ikke lenger finnes – Jugoslavia.

-Barndommen min i Jugoslavia var god og trygg i en slags «kremkommunisme». Situasjonen endret seg raskt. Siden da har jeg nok blitt litt paranoid for hvor fort ting kan bli ødelagt og hvor viktig det er å være god til å håndtere endring.

Hun opplever Norge som ærlig, åpent og stabilt land, nærmest et idealsamfunn. Men hun synes at vi har blitt for mette og komfortable her. Teknologien og andre krefter endrer verden i en eksponentielt økende fart, men vår forståelse av verden endrer seg gradvis og sakte. Hvordan kan Norge bli raskere til å tilpasse seg de nye mulighetene? Det er tanker som opptar Seres.

-Vi er litt «sleeping beauty», med store naturressurser og gode samfunnsstrukturer og mange flinke folk, men jeg savner en større utålmodighet og risikovilje for å ta noen tydelige grep nå. Vi må bli bedre på å prioritere. Vi liker å snakke om å skape nye verdensledende industrier og klynger, men så husker vi Oljefondet og vi utsetter. Nød lærer naken kvinne å spinne, mens vi går i tre varme lag. Vi hadde et stort fortrinn etter finanskrisen; vi utnyttet den ikke.

Oxford

Barndomsdrømmen var å bli akademiker, som far. Så etter en hovedfag i IT ved Universitet i Oslo reiste hun til England for å ta doktorgrad hos to av sine store helter, Tony Hoare og Edsger Dijkstra, to av grunnleggerne av moderne programmering.

Hun påpeker at hun fikk det til fordi Norge er et land som gir deg muligheter, masse muligheter.

Hvordan var Oxford i 1997?

-Det var er slags Harry Potter univers, gammelt og ærverdig og full av eksentriske og dyktige akademikere fra alle fagdisipliner.

Ved middagsbordet kunne Seres sitte og diskutere med teologer, politikere, fysikere og andre.

-Det var lov å være annerledes, og vi lærte å jobbe på tvers av fag, kulturer og institusjoner. Satt man fast, var det alltid noen som ville hjelpe; mesteparten av forskningen vår var gjort i løse tospann. Samtidig var alle svært flinke, med en slags kompromissløshet. Slikt mangfold og samarbeid på tvers av siloer skulle jeg gjerne sett mer av i Norge.

Å jobbe med å kommersialisere teknologi fristet enda mer enn akademisk karriere. Oxford hadde tette bånd med Stanford universitet i USA, så kort tid etter å ha fullført doktorgraden sin var hun på vei til Silicon Valley for å jobbe hos DEC, med søkemotoren Altavista.

-Google holdt til i nærheten, og dette var folk fra de samme kretsene, så vi pleide å spise lunsj sammen med flere av utviklerne deres. De lo av oss fordi vi ikke hadde noen god forretningsplan for Altavista, og vi lo tilbake fordi ingen trodde den gang at man kunne tjene penger på annonser på nett.

Google ble verdensledende og svært vellyket kommersielt, mens Altavista forsvant noen år etter.

-Det lærte meg at livet er fullt av tilfeldigheter. Det er lett å genierklære gründere i retroperspektiv når de har oppnådd noe stort. Men det er ikke nok å ha en god ide og jobbe hardt, man trenger dyktige investorer, godt nettverk, og en god porsjon flaks for å lykkes.

Teknologisk utvikling

Hun er opptatt av nettopp det – hvor raskt teknologien utvikler seg og hvordan store selskaper som ikke henger med i tiden kan ende opp med å bli tapere. Hun forklarer det med eksponentiell vekst – når en størrelse eller teknologi utvikler seg med en fast prosent over like store tidsrom.

-Jeg ser at mange tradisjonelle ledere avfeier den digitale revolusjonen. Men fremtiden er digital – ikke bare for informasjonsbedrifter, men for alle. Selv den mest grunnleggende primærnæring konkurrerer i dag i det digitale rom – om ikke direkte med produkter eller tjenester, så i sin kundekontakt, sin forsyningskjede og interne optimalisering. Å forstå hvordan nye teknologier påvirker bedriftens fremtid er ikke lenger ”kjekt å ha”, men grunnlaget for stabil forretningsdrift og i mange sammenhenger et vesentlig konkurransedimensjon.

Kundenes valg og forventninger endrer seg rask og radikalt, ettersom de blir utsatt for og opplært av grunnleggende nye tjenester, som i sin tur kommer av nye kombinasjoner av store data, sosiale medier, mobile plattformer, skyen, strømmetjenester og andre effekter av det voksende kapasiteten på nettet og i datamaskinene. Hovedgrunnen til at disse nye tjenestene vokser så fort er den iboende eksponentielle veksten i kjernen av all digital teknologi. Muligens har teknologene et større respekt for den enorme kraften som ligger i eksponentiell vekst.

Hun peker på Amaras lov, som sier at vi konsekvent overvurderer teknologieffekt på kort sikt og undervurderer det på lang sikt.

-Vi blir forført av mulighetene vi glimter i ny teknologi, men så blir vi skuffet når verden ikke endres over natten, og avlyser det hele som en hype.

Men over litt lengre perspektiv er endringene enorme. Ser vi ti år tilbake er det helt andre mega-selskaper som dominerte verden, og vi alle brukte tjenester og produkter vi knapt vedkjenner oss i dag. Og min gjetning er at endringene som vi vil se om ti år blir ikke mindre, men heller større. Min erfaring er at selskaper som har gjort det bra har også hele tiden forsøkt å forutse endringene og eksperimentert ustoppelig med nye produkter, nye tjenester, nye verdikjeder og nye partnerskap.

Derfor mener Seres at trekantet samfunn, teknologi og forretningsliv har aldri vært mer viktig enn i dag.

-I Polyteknisk Forening er vi opptatt av få frem behov for mer samarbeid innenfor disse tre områdene. De utvikler seg raskt og hver for seg slik at det blir altfor lite kunnskapsoverføring imellom dem, mens det er nettopp i friksjonen i kontaktflatene at nyskapning skjer. Vi trenger en større bevegelse av folk i mellom disse tre siloer, felles insentiver og felles forståelse av hvordan vi sammen kan drive endringene i riktig retning. Teknologien endrer samfunnet vårt raskt i en retning vi ikke helt forstår ennå, men samfunnet påvirker teknologien tilbake, og tilsvarende med forretningsliv. Vi må huske at avhengighetene går langs alle kanter i denne trekanten, og prøve å forstå helheten.

Vanskelig å finne jobb

Seres har vært opptatt selv med å bygge ut sin tverrfaglige kompetanse. Etter at hun kom tilbake til Norge i 2004 møtte hun stor skepsis når hun søkte jobb.

-Jeg ønsket opprinnelig å jobbe innen finans, og å hjelpe tidlig-fase investorene å utvikle nye teknologiselskaper etter modellen jeg lærte i Silicon Valley. Folk var vennlige, men avvisende. Og jeg forsto ikke hvorfor, siden alle matematikere fra Oxford går lett inn i finansjobber i City i London. Men Oslo er ikke London, og jeg var en 33 år gammel matteprofessor fra Oxford som ikke passet i våre vanlige båser og stereotyper. Heldigvis møtte jeg en hodejeger som også selv ønsket en større bredde i måten vi rekrutterer på, og han ble en god mentor for meg. Blant annet rådet han meg å ikke endre posisjon langs alle tre vesentlige dimensjoner: geografi, industri og funksjon. Så istedenfor finans ble det IT sektor for meg. Jeg fant også ut at ville være svært nyttig å begynne karriereskiftet med en MBA, som gir god troverdighet og en bred og rask introduksjon til alle sider av forretning.

Så hun tok master i business og administrasjon ved den prestisjefylte Insead-skolen med opphold i Frankrike og Singapore, og kom tilbake til Norge for å jobbe i IT-bransjen med forretningsutvikling. Slik ble det flere lederstillinger i det norske søkemotorselskapet Fast Search & Transfer som senere ble solgt til Microsoft.

-Jobben i Fast var noe av det mest spennende jeg har gjort. Vi var et godt team på vei mot noe veldig stort, det føltes som å være «on a mission». Mange svært flinke folk, og sjelden god balanse mellom verdensledende teknologi og salg i verdensklasse.

Seres sier at hun reiste mye og var mer i Norge enn i utlandet. Etter hvert fikk hun barn og byttet til jobber innad i selskapet.

-Så fikk jeg et par store styreverv og det ble vanskelig å kombinere med full jobb og familieliv. Jeg hadde lyst til å konsentrere meg om en todelt karriere – investor og styreproff. Jeg ville jobbe for å hjelpe teknologibedrifter å tenke mer innovasjon og internasjonal kommersialisering av nye teknologier.

Siden da har hun vært styremedlem i blant annet Statkraft, Aschehoug, Norsk Tipping og rundt tjuve andre selskaper. I dag er hun styremedlem i Nordea konsernet, og har i tillegg at håndfull styreverv i selskaper som eies av store oppkjøpsfond som EQT og Herkules.

-Styrearbeid er spennende fordi man får jobbe med selskaper fra et helhetlig perspektiv, i et kollegium sammensatt av svært erfarne og dyktige folk. Jeg tror at norske styrer er generelt gode, profesjonelle og mangfoldige på grunn av sunne nasjonale rutiner rundt bruken av valgkomiteer. Men samtidig består styrearbeid av en overvekt av kortsiktige kontrolloppgaver, og jeg ville gjerne hatt mer tid til å jobbe med langsiktig verdiskapning.

Norge er bra

For et par år tilbake i en paneldebatt om hvordan tiltrekke internasjonale talenter til Norge spøkte Seres med at vi burde reklamere med hvor fantastiske norske menn var som ektemenn. Hun står ved det i dag også og utdyper med at i Norge i motsetning til mange andre land går det an å kombinere spennende karriere, barn og familie.

-Som karrierebevisst kvinne får man fantastiske muligheter her. Jeg har flere utenlandske venner fra Insead som velger å jobbe i Norge mens de har små barn fordi her kan de realisere ambisjonene uten at det går utover familien. Det er god talentimport for Norge, og vi burde spille mer bevist på en så stor (og sjelden) fordel vi har i den globale krigen om de beste talentene.

Det mener hun er et konkurransefortrinn internasjonalt som bør brukes mer for å tiltrekke unge talenter, spesielt kvinner. Her jobber man færre timer, men mer effektivt, og samfunnet har en familievennlig infrastruktur og arbeidskultur.

-Det er en stor endring i hvordan unge mennesker vil jobbe i dag. Flere ønsker en bedre livskvalitet og spennende oppgaver fremfor høye lønninger og tidlig utbrenthet.

Hun mener at vi er gode på flere ting i Norge som gjør oss unike. Vi trenger ikke sammenligne oss stadig med Silicon Valley eller andre land i Norden når vi skal definere vår egen evne til nyskaping.

-Vi trenger ikke å følge blindt etter Silicon Valley eller Sverige. Vi har ikke deres skala, og vi har ikke deres bredde. Jeg tror vi bør heller finne en særnorsk innovasjonsmodell, finne vårt unike format. Vi har gode, kreative og relativt billige teknologer. VI har en effektiv team- og ledelseskultur. Og vi veldig, veldig gode til å utnytte naturressurser på en langsiktig måte, gjennom ny teknologi og gode forvaltningsmodeller. Kanskje vi skal finne en ny type ressurs å konsentrere oss om i tillegg til olje og gass og vann; kanskje nye former for sjømat, eller nye typer av

data, eller nye velferdstjenester?

-Det står ikke til så dårlig med entreprenørskap i Norge som mange sier. Vi er for eksempel et lite land med få, men veldig spennende teknologiklynger som kan være magneter for internasjonal talent og mer kapital. Vi bør bli bevisste på å bygge opp disse klyngene, for eksempel med fokus på edtech, logistikk, kommunikasjon eller fintech. Vi har kanskje ikke Spotify eller Rovio, men vi har Kahoot, Xeneta, Unacast og mange andre spennende oppstartsbedrifter med stort potensiale. Jeg tror vi er i ferd med å skape en kritisk masse som er attraktiv internasjonalt, vi har beveget oss fra livsstilsgrunderskap til relevant grunderskap, og nå bør vi finne et sterkt og felles uttrykk for denne ”nyskapningen på norsk”.

-Vi har også flere svært gode investormiljøer og internasjonale teknologigründere som vi må bli mye flinkere til å feire, og lære fra dem hva og hvordan de har fått til sine suksesser, sier Seres engasjert.

-En annen ting; mange andre steder i verden går de raskere frem, men klarer ikke å forvalte sine suksesser på en måte som er både langsiktig og kommer hele felleskapet til gode. I Norge er vi gode på å ikke ødelegge verdier på lang sikt, og det er også en viktig side av god innovasjonspolitikk.

Hvorfor er dette et viktig tema for deg?

-Livet er kort, og jeg liker folk som brenner for noe og som bruker denne skaperenergien sin godt. Jeg blir glad av suksesshistorier og flinke folk. Og jeg liker å bruke meg selv på samme måte.

-Det er et privilegium å kunne leve av min lidenskap for entreprenørskap og teknologiutvikling, og samtidig kunne ha disse fire skjønne ville små barn i livet mitt. Det er klart at summen gir meg masse energi.